

tejo mreže, ki se naročajo iz Ogerskega, nadalje imajo v hiši opravila opraviti, ki so ali pisarji, ali kuhajo ali strežejo bolnikom, 20, in dalje je 32 prisiljenecv dečkov, in med temi se polovica peča s krojaštvom, ostali pa s čevljarstvom, kateri je pa težko staviti v vrsto odraščanih učencev, ker se še le učijo. Da se pa taki mladi prisiljenci učijo rokodelstva, to je po pravilih, in ima namen, da se za čas bivanja v prisilni delavnici nauče rokodelstva, katero jim pozneje daje potrebni živež.

(Konec prihodnjič.)

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

24.

Broek na Holandskem.

Svoj živ dan nisem videl tako čudnega kraja, kakor je Broek na Holandskem, pa ga tudi ni nobenega družega njemu podobnega. Stanovniki so zgolj premožni kapitalisti, ali živé prav samotarsko. Do cela so ločeni od sveta, ter tu v miru uporabljajo izdatne obresti. Dela nimajo prav nobenega razen tega, da pometajo po hiši in okolo hiše, pa muhe pobijajo. Tudi med seboj malo občujejo, vsak živi sam za-se, malokedaj se ta ali oni pokaže na cesti.

Kakor hitro je prišel tujec v Broek, koj se umaknejo domačini v hiše kot polži, zapahnejo vrata, in skrivaje pogledujejo izza snežnobelih gardin, katere zagrinjajo jako čista umita okna. Težava je priti v njihove domove, dovoljujejo edino le najodličnejim tujcem, pa še tem zeló neradi, in to le tedaj, kedar se ni moči več izogniti. Pred nekoliko leti obiskala je jako odlična dama več domov, da je mogla natančneje opazovati stanov lišča teh prečudnih samotarskih ljudi. Pa gleda, v vsaki hiši se je skrivaje plazila strežnica za njo, da je koj obrisala z mokrim prtom stopinje njene. In ta odlična dama ni prišla v navadnem obutalu, nego v lepih svilenih čreveljčkih. Bog ne daj, da bi se prijelo kolikaj tujega prahu po stanovanjih, taki posebneži so ti bogatini.

Vas je zavita okolo basina, ki ga napajata dva vodotoka. Potje so zeló ozki, da ne moreš z vozom skozi, tudi jezdecem so zaprti s koli. Po teh potih se ne smejo voditi ne konji, ne krave, ne ovce, vsaka žival mora iti zdej za hišami, kamor je namenjena. Tlak po potih je vložen z drobno, ozko, višnjevkasto glazovano opeko. Ti kosci so lepo zloženi po raznih uzorcih, in zato je videti tak pot, kot da je prestrt s turškimi sagi. Nobene nesnage ne trpé okolo domov in po potih, vse mora biti čisto in snažno kot v najelegantnejem salonu. Kedar travica požene iz razpok, koj jo čisto porujejo in iztrebijo.

Domovi niso obširni, ali snažni so, toda neokusno pisani kot otročje igrače. Pred vsakim domom je vrtec, zaradi tega stojé domovi močno narazen ter so dovelj svetli. Ali potje so vse eno tako ozki, da morejo komaj trije ljudje poleg iti. Vsak dom ima dvoje vrat; ena zdej, tu hodijo ven in notri, ena spredaj, in le-tá se malokedaj odpró, samo ob večih svečanostih, kedar je krst v hiši, ali svatba ali pogreb. Ta vrata so nekoliko čevljev od tal, toraj prislonijo lestnice, da se more do njih. Ko je pa svečanost pri kraju, koj jih odnesó, da nikdo ne more več v hišo od te strani. Velika vrata so ponos in baharija lastniku, na vso moč so olepotičena, pozlačena, pisano pobojana, in z razno rezljarijo preobložena. Nad vrati se šopiri visoko zbuknjeno delo

iz pozlačenih in pobojanih figuric, kar vse cika na posestnika hišnega, na opravila njegova in drugo temu tako.

Vrtovi pred domovi so tudi čudni, vsega dobiš na njih, samo ne prirodne lepote. Tu vidiš drevesa vsa pokvečena, krošnja jim je obrezana tako, da je grdo, in deblo je namazano z belo oljnato barvo. Tam ugledaš vsakojake podobe žival in spak živalskih, izrezane iz zelenikovine, razne pisane stebre, piramide in slavnostna vrata iz tisovine. A največ lepoticja je sredi vrta. Na sodu sedí pisano pomalan Hlandec, ali Turek z dolgo in debelo lulo. Drugi imajo mesto soda orjašk cvetličji koš, iz katerega muhasto gleda mal, belo pomalan vrtnar z zlatima rokama in nogama. Steze so vložene z zavojki iz zelenikovine, s pisanimi steklenimi koralami, s školjkami, in s kamenčeki vsakojakih boj. Potnik meni iz prvega, da so veliki, neokusni sagi razgrnjeni po stezah.

Samo v sirotnišnico smo prišli brez ovir. Tudi ondi je bilo čisto in snažno vse, in to je uže prav, čednost in snažnost blagodejna vplivate na male sirote. Platnene plahte so bile prestrte po vseh hodnikih in sobanah. Tudi po pragih je ležalo snežno-belo platno, in na njem mora napraviti potnik tako rekoč preskušnjo. Kdor bi umazal uže ta prt, njemu bi ne dovolili stopiti v sobano, kar pred vrati bi se moral obrniti in oditi.

Ti stanovniki se nosijo še prav po starem, kar je gotovo hvalevredno v tem oziru, da se bode stara nošna ohranila vsaj še nekoliko let.

25.

V gostéh pri poljskem plemiču.

V parhomovskem dvoru so vrata do kraja odprta, gostje za gosti vro v grad. Na prostranem dvorišču stoji vse polno voz, briček, kalamašek in koleseljnov. Po tleh okolo voz sedé služabniki; mlajši šale zbijajo, starejši pa igrajo s položenimi kartami. Vozniki snažijo pred stajami konjsko opravo, češejo konje in navezujejo smukalnik konec bičev. Po stajah je toliko tujih konj, da so morali domače na gumna postaviti.

V kuhinji mesó sekajo, klobase pekó in pečenko na ražnju vrté. Kuhar je jako snažno opravljen, ima belo platneno kurtko, prepasan je z belim predprtom, in na glavi mu tiči tudi bela čapka. Važno okuša omokovino, glasno zaukazuje in trdo priganja k delu s petero jarmenastim bičem. Podkuharji in kuharčki se kaj živo vrté okolo posla, da jim pot curkoma lije po obrazu. Strežaji tekajo s skledami, porcelan in steklenice zvené na podstavkih, in v jerbasih srebrna priprava namizna.

Mnogo gostov je došlo v Parhomovko. Gospodar Mihael Glembocki, vojski ovruški, sprejel jih je z odkritosrčno ljubeznjivostjo in prijaznostjo. V njegovem domu je vsega obilo, ne manjka ničesa. Razen štirih vasi na Ukrajni ima še mnogo lastin in lesov v žitomirski in ovruški krajini. Na dvoru svojem izdržuje pet sto oroženih kozakov, in pečati z grbom delivskim. Na trgu dubenskem meri na kvarte utrženo zlato za prodano žito in za gozdne plodove, srebro in kufer pa meri na lonce. Njemu se dopadajo sijajni obedi, radosten je na vso moč, kedar more streči gostom na svojem domu po staropoljskem običaju.

Dom je s škodlami pokrit, spredaj ima široko pomolje, ki sloni na zidanih stebrih. Notranji prostori so krasno opravljeni, tla po sobah so vložena z dobovimi deskami, strop je okrasen s prepletki, okrajki in različno štukaturo. Stene po nekaterih sobanah so prevešene s pisanimi sagi, v enih s perzijansko svilo. Po sobanah za pohode odločenih na gosto visé obrazi kraljev poljskih, hetmanov kronskih in litvanskih, atamanov

kozaških, vojvod braclavskih, metropolitov kijevskih in sprog rodovine gleboške, pa tudi takih, s katerimi je hiša v rodu. V spalnici visé obrazi svetnikov in svetnic, kropilnik z blagoslovljeno vodo in nad dvajset ročnic, v kotu pa stoji kup palic in mušjih pokalnikov. V obednici so namalane na platno znamenite bitke, v predni sobi pa razni prizori iz lovskega življenja. Po vseh sobanah vise zlati svečniki, ki so okraseni z raznobojno steklenino. Tu in tam stojé zofe, ki so prestrte s tkanino najkrasnejih boj, pa stoli z izrezljanimi prepletki in cvetkami, ter obloženi s pozlačenimi platmi. Nadalje vidiš komode iz cedrovine, mizice iz zimzelena, podstavke iz črnega lesa ter vložene s slonovino in z zlatom. Na okrajkih dimnikom in pečém stoji japonski porcelan, česko steklo, človeške in živalske podobe iz solí, papirja in kamenja, potem morske školjke in polži, izteleseni tiči, zlate in srebrne čaše, posejane z dragocenim kamenjem, in po stenah visé zrcala iz kovine in stekla.

Gospod Glebocki ima uže pet križev, ali še je krepek; obličje mu ni nagubano, sivih las tudi še ni opaziti na glavi, oko mu je iskro, brke jako dolge, da kar visé kot dve kitici. Po staropoljskem kroju nosi ta visokostasni plemič napeto obleko brez zavratnika, srajca je zapeta z briljantom, župan je iz rudečega atlasa, kontuš z odprtimi rokavi je tamnomoder, in ima s turškimi glavami nabite gumbe. Tudi nosi težek pas, ki se mu na vso moč podaje. Široke šaravare ima iz žameta, in žolte škornje iz kozlovine, podkovane s srebrnimi podkvami. Ob bedru mu visí karabela v nožnici iz gadove kože, ročaj pa je zlat, obložen s smaragdi in rubini.

Gospa Glebockova Helena je atamanskega rodu, prevnukinja je atamana Bruhovieckega, ki se je proslavil na Siču in po vsi zemlji, koder se govori o Zaporožcih. Gospa je stara 25 let, rasti je vitke, lica gladkega, oči temnosivih in las črnih. Da si milina kraljuje na licu njenem, vendar se jej bere v očéh uznešen ponos. Suknja nje je iz zelenega atlasa in razpeta preko širokega krila, spodaj obložena s snežnobelim obrobkom; ovratek je iz babantskih čipk, in na glavi ima ravno tak cepič. Okrog vratú se jej ovijate dve vrsti debelih biserov, in krežlec na prsih jej zapenja debel briljant, debel kot turški bob; črevljčka sta iz zelenega atlasa, ob prstih tesna in zakrivena, a na petah visoka; nogovice so iz bele svile.

Ta zakonska imata dva sina. Ljudje pripovedujejo, da je Glebocki mlade dni napravil marsikatero norost, a ko se je bil oženil, postal je pameten mož, in sedaj živi, kakor pristuje krščanskemu možu in plemiču poljskemu.

(Konec prihodnjích.)

Iz državnega zbora.

Borsni davek.

V državnem zboru prejšnji torek pričeta razprava o borsnem davku nadaljevala se je minuli petek. Če se pregleda vsa ta razprava, se mora se ve da izreči, da je iz borsine razprave postala prava judovska pravda.

Prvi govornik v petek bil je slovenski poslanec Obreza, ki je v dobro premišljenem, temeljitem in obširnem govoru razložil, da on in z njim tudi vsa desnica hoče in zahteva tak borsni davek, kakoršen je v obče mogoč in tako mogoč, da tudi državni blagajnici kolikor največ prinaša.

Govor Obrezov, izvrsten in vseskozi stvaren, bil je sprejet z živahno pohvalo, ker označil je enako nasproti

antisemitom, kakor filošemitom in vladi ono stališče desnice, s katerega se more pa tudi mora vpeljati borsni davek, kar prej enako iz denarnih kakor iz političnih ozirov.

Za Obrezo govoril je protestantski superintendent Haase zopet celo uro tako neprimerno in nesrečno braneč jude in napadajoč antisemite pobijaje izrekoma Türkove in Pattai-ove protijudovske napade, da ga je bila uže vsa zbornica sita — in pa tako, da s svojim govorom judom ni pridobil ne enega prijatelja, nasprotno pa se sme trditi, da je bil Haase-ov govor pripraven, marsikoga nepristranskega potisniti med antisemite. Enako malo prida, najmanj pa stvarni bili so govori Pattai-Türkovi, akoravno se mora priznati, da je Pattai jako spretno zavračal protestanta Haase-a.

Jud baron Oppenheimer govoril je stvarno in priznati je, da je on mnogo uspešnejše zavrnil antisemita, kakor Haase, akoravno je popolnem opuščal osobno odgovarjati.

Prav nedostojen pa je bil medsoben, privaten kreg med rabinerjem Blochom in pa Schönererjem. Tako ravsanje nahaja se v krčmi, tudi na borsni, v parlamentu pa ni prostor za-nj.

Dalje utemeljeval je dr. Kronawetter svoj predlog, odpraviti notarsko potrjevanje podpisov na prav drašičen način.

Konečno utemeljil je še gališki poslanec Javorski svoj predlog zadevajoč carino na žito, v pomoč kmetijstvu. S tem storil je korak jako koristen in pomemben za kmetovalce izrekoma za obravnave in sklepe v carinskem odseku.

Tudi pri tej točki oglasil se je zopet antisemit Türk hoteč nagloma še dognati zvezo z Nemško. — Malo pred 4. uro bila je sklenjena seja.

V soboto imel je budgetni odsek svojo zadnjo sejo, v kateri je doglal vso razpravo v državnem proračunu za leto 1886. in pa finančno postavo tako, da se okroglo 14 dni kasneje, ako ne še nekaj prej prične budgetna razprava v zbornici sami.

Prihodnja seja je v petek 12. marca, sv. Gregorja dan in na dnevnem redu je podaljšanje budgetnega provizorja še za 2 meseca, potem pa prvo branje predloga Scharschinidovega o premembi člena XIX. državnih temeljnih postav in o vpeljavi nemščine kot državnem jeziku. — To je ponavljan predlog Wurmbrandov. Borba bo od strani desnice gotovo huda, ako pride do družega branja, v prvem branji pa se desnica ne bo spuščala v razpravo. Skoraj nedvomljivo pa je, da se predlog odstopi odseku v pretres in poročanje.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Imenovanje. Minister in vodja pravosodnega ministerstva premestil je Karola Pleškota, svetovalca okrožne sodnije novomeške, k deželni sodniji ljubljanski; — imenoval Iv. Vencajza, okrajnega sodnika v Krškem, za svetovalca deželne sodnije ljubljanske, — J. Škerlja, okrajnega sodnika v Žužemberku, za pravn. namestnika okrožne sodnije novomeške, — konečno pa premestil dr. A. Ferjančiča, državnega pravnika namestnika z Novega mesta, k deželni sodniji ljubljanski.

— Izpred porote. Preteklo soboto stal je pred porotniki ljubljanskimi bivši krčmar J. Kralj, zatožen zaradi umora lastne pastrke Jovane Taškar. — Obširno smo uže popisali v „Novicah“ ta grozoviti umor, tedaj nam je sedaj samo ponoviti, da se je zatožba opirala na vse večinoma znane sumnje, izrekoma na priče,